

ESCRIVIM

RONDALLES

Paula Gandía Ureña n° 13

Sara Peidro Parres n° 23

Paula Soler Jiménez n° 26

TASCA: Escrivim rondalles

ACTIVITAT 1

Cada un de vosaltres ha d'investigar la vida de: Francesc de Borja Moll i Enric Valor i Vives; importants escriptors de rondalles.

FRANCESC DE BORJA MOLL

Francesc de Borja Moll i Casasnovas

Ciutadella de Menorca, 1903 - Palma, 1991

Lingüista i editor.

-Des del 1912 al 1920 estudià humanitats, filosofia i teologia al seminari de Menorca. A partir de 1921 s'instal·là a Mallorca i treballà al costat d'Antoni M. Alcover en la preparació del Diccionari Català-Valencià-Balear. S'inicià en la filologia romànica, ajudat per Alcover mateix, per Bernhard Schädel i per Wilhelm Meyer-Lübke, féu àmplies enquestes dialectals pels Països Catalans, i col·laborà al *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*.

El 1931, publicà una *Ortografia Mallorquina segons les Normes de l'Institut*.

El 1932, continuà el Diccionari.

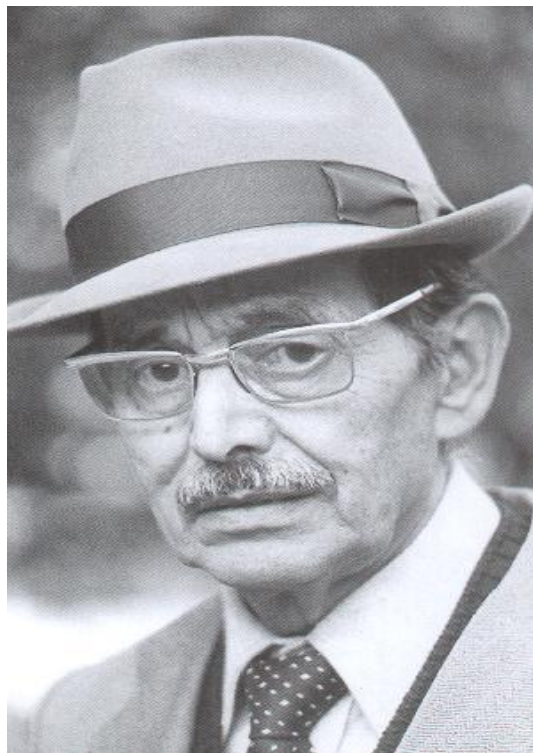
El 1934, fundà la *Biblioteca Les Illes d'Or*.

El 1954, fundà la Biblioteca Raixa.

TÍTOLS DE LLIBRES:

- La *Gramàtica històrica catalana*
- *Els llinatges catalans i Un home de combat*
- *Els meus primers trenta anys (1903-1934)* i el 1975 el segon, *Els altres quaranta anys*.

ENRIC VALOR

Enric Valor i Vives

Castalla, 1911- Valencia, 2000

-Fou un narrador i gramàtic valencià, va fer un dels més importants treballs de recollida i recuperació de la lexicografia valenciana i fou un dels principals promotors de la estandardització i normativització del valencià al País Valencià. Estudià per a mestre mercantil a l'Escola de Comerç d'Alacant i després es dedicà a la indústria del calcer, primer a Elda i després a Mallorca on va impulsar la *Secció Jurídica de la Unió Nacional de Fabricants de Sabates*. A l'any 1930, Enric Valor va publicar un curs d'ortografia, seguint les normes fabrianes, la qual cosa va convertint a poc a poc 'El Tio Cuc' a la normativa actual.

TÍTOLS DE LLIBRES:

- L'ambició d'Aleix.
- Sense la terra promesa
- La idea de l'emigrant
- Temps de batuda
- Meravelles i picardies
- Rondalles valencianes
- Rondalles gironines
- La rabosa i el corb
- La mare dels paixos

ACTIVITAT 2

1. Ara, heu de triar una rondalla. Sí, no queda altre remei que només triar-ne una... us haureu de posar d'acord. Quan ja esteu decidits, busqueu diferents versions de la mateixa rondalla: a la biblioteca, a casa, també podeu demanar als iaïos....

Conten que a Santa Pola hi havien tres matrimonis, veïns i amics de tota la vida. Els marits, Vicent, Toni, i Joan, eren molt bons homes, però poc espavilats. Les dones, Pepa, Teresa i Loreto, un dia que es van reunir, i xerrant que estaven, Pepa va dir:

—Xiques, podríem donar un premi a qui fera al seu marit la burla més gran. De segur, que el premi me'l emportava jo.

—Tu? Ben poc coneixes el meu home —feia Teresa—, jo seria capaç de fer-li creure que s'ha mort.

—I jo— replicava Pepa, que havia iniciat el tema—, al meu Vicent el marejaria tant que no sabria ni on para sa casa.

—Doncs jo —digué Loreto—, el meu home el faria passejar-se tot nu, "en cúrios", per mig del poble.

I es posaren a riure totes tres.

Quan arriba Vicent a casa es troba a la seua dona que feia la malalta i el va enviar al boticari a per la medicina que prenia sempre. Mentrestant, la seua dona agafà un cartell que deia Barberia i el posà damunt la porta i amb una cortina nova. Quan arriba el seu marit i va veure això es va estranyar i va tirar cap a dalt, i després cap a vall. Pegant voltes fins que la dona va traure el cartell, i va aconseguir entrar a sa casa. La dona quan el va veure li va dir de tot, però amb gran esforç aguantant-se les rialles.

Ben a prop, Toni i Teresa, sopaven tranquil·lament quan, de sobte, la dona comença a plorar i a fer crits.

—Ai, Senyor, quina desgràcia! Que el meu home s'ha mort?

—Qui s'ha mort? —s'estranyà el marit.

—Tu! Tu!—insistia la dona.

La dona l'agarra pel braç, el fica al llit, li posa els braços sobre el pit i li encasta una estampa de la Mare de Déu entre els dits.

Mentre a casa de Joan i Loreto, quan arriba el marit a casa, la dona l'esperava vestida de dol.

—Joan, vine a vestir-te, posa't la jaqueta i els pantalons, que anem al vetlatori del teu amic.

—Però, qui s'ha mort?

—El teu amic Toni.

Ella tota disposta, se l'emporta a l'habitació per ajudar-lo a despullar-se. I quan l'home era tot nu, li diu:

—Hala, anem, que ens esperen.

—Però, xica, si no vaig vestit. Com vols que isca "en cúrios"?

—Si que vas vestit, que portes la roba nova, el que fa és que no la veus a causa dels nervis. Vinga, afanya't, que ens trobaran a faltar.

I la dona se'l endugué tot nu al carrer. Quan arriben a casa de Toni, Teresa plorava com una magdalena. I Joan que es passeja per tota la cambra sense roba, fins que el mort que s'adona, va dir:

—Xe, Joan, si no fóra perquè estic mort, jo diria que vas "en cúrios".

Les dones esclataren a riure amb grans crits, aleshores els marits vegeren l'engany. Però encara que es van enfadar, finalment feren les paus.

I catacric, catacric,
este conte s'ha acabat.

LA NOSTRA VERSIÓ ACTUALITZADA

L'altre dia, al centre comercial, hi havien tres dones i estaven xerrant. Parlaven sobre gastar una broma als seus marits.

-Qui li gaste la major broma al seu marit, rebrerà un premi.

-D'acord, per exemple, que les altres dues li paguen una manicuara i un tractament relaxant al saló de bellesa de "RELAX TOTAL".-Digué Júlia-.

-Hem pareix perfecte, -va dir Lorena-, perquè com vaig a guanyar jo...

-Sí, sí, això és el que tu et creus. Perquè la que guanyarà seré jo.-Digué Àngela-.

I se'n van anar cadascuna al seu xalet amb piscina particular i pista de tennis. I més tard començaren a portar a terme el seu pla.

Al xalet de

Júlia:

-Per què? , per què a ell? En lo jove que era...

-Què et passa Júlia? -Digué el seu marit-.

Però ella no l'escoltava, estava plorant davant el llit del seu marit i amb una foto seva. I li va fer creure a Miquel que estava mort.

Al mateix temps en casa de Lorena:

-Carles, ves-te'n a arreglar el mòbil de la xiqueta.-Va dir Lorena-.

-D'acord, ara torne.

I en eixir de casa, Lorena, de seguida va traure un cartell en el que posava "ciber-café".

I en tornar Carles...

-Però serà possible, jo juraria que visc aquí...

Remugant amunt i avall amb l'ascensor i per les escales. I quan m'he confós estava, Lorena llevà el cartell i Carles entrà a casa remugó, contant-li a la seva dona el que li havia passat. Lorena, quasi no podia aguantar-se les ganes de riure.

I a casa de Àngela...

-Robert, vinga, que fem tard. Serà possible este home, si no li dic les coses deu voltes...

-Un moment dona! Que estic per a vestir, i no voldràs que vaja a l'enterro sense roba, no?

I Àngela entra a l'habitació.

-Però home, en lo guapo que estàs, si portes la roba nova que t'he comprat de Adolfo Domínguez i tot.

-Àngela, no hi porte roba, estic en cúiros!

-Que no, que són els nervts de que s'haja mort el teu amic Toni... Va, nem!

I Robert, gens convençut agafa les claus del seu cotxe d'últim modelo descapotable i tanca la porta.

I quan ja estaven en l'enterro:

-Mira, mira este.-Deia una senyora grossa-.

-Però que poca vergonya, -en deia un altre-.

S'alça Toni de la tomba i diu:

-Vaja Robert, si no fóra perquè estic mort, diria que vas en conill.

I tot el món començà a riure, incloses Lorena i Júlia, les quals li van tindre que pagar una sessió completa a Àngela en el saló "RELAX TOTAL".

I conte contat, conte acabat.

ACTIVITAT 3

1. Trieu una rondalla i averigüeu quin paper fa cadascun dels seus personatges.
2. Llegiu “L'ENVEJÓS D'ALCALÀ” que trobareu a <http://lauruga69.wordpress.com/> i fes el mateix que amb la que heu triat vosaltres. Podeu emprar la graella.

EL DIA DEL MIRACLE

Existeix la creença que el dia deu de juliol, a les dotze del mig dia, l'aigua de la mar es fa dolça.

Es conta que en la serra vivia un xica molt bella i dolça a la qual li agradava molt la mar. Tant que es passava els dies contemplant-la i no se'n cansava mai. Ella tenia una gran pena perquè volia viure a la mar, i per això es passava els dies plorant. Pel dia el sol li preguntava:

—Per què plores?

—Perquè m'agradaria viure dins la mar.

—Però això no pot ser. A la mar sols viuen els peixos.

I la jove continuava plorant. I per la nit la lluna li preguntava:

—Per què plores?

—Ai, que jo voldria viure a la mar.

—Però això és impossible, xiqueta, ni pots viure a la mar ni tocar el cel amb la mà. Va, va, no plores més.

Però la jove no tenia consol. De tant que va plorar, que en aquell lloc va brollar una font, les aigües de la qual davallaven a la platja de l'Antina.

Un dia va aparèixer un mag que li va pregunta perquè plorava i la xica s'ho va contar.

—Doncs no cal que plores més, que el teu desig serà satisfet.

I en eix moment la xica es convertí en un sirena. Al principi la xica es sentia feliç però després s'adonà que així no podria veure al seu amant que vivia a la serra. Aleshores arranca en plors de bell nou. Ara ja no hi havia remei, ja no tornaria a veure al seu amant.

A causa dels llàgrimes, tots els anys el deu de juliol l'aigua de la mar és fa dolça.

catacrac catacric

conte contat

contefinit

L'heroi

El fals heroi

el mag

L'agressor

El donant de l'objecte màgic

el mag

La víctima

la xica

Els auxiliars de l'heroi

LA PRINCESA DE LA MEL

Una vegada hi havia tres germans tot eixerits, que eren molt pobres. Veient que al poble no hi havia manera de mantenir-s'hi, van determinar d'anar-se'n a provar fortuna.

Varen marxar tots tres per un camí, i quan feia temps que caminaven, van veure un cau de formigues. El noi gran i el mitjà, instintivament, van agafar un grapat de terra i ja van ser posats allí al peu del cau a veure com ho havien de fer per tapar-lo. el petit s'hi va oposar i, així com va poder, se'ls va emportar, dient-los que no podien fer cap mal a aquelles pobres bestioles de les quals cap mal n'havien rebut.

Al cap d'una estona de caminar, passen pel peu d'un estany en el qual hi nedaven unes oques. Els dos nois més grans, veure les oques i agafar una pedra per tirar-les-hi, tot va ser u, però el petit els ho va treure del cap i van seguir avant el seu viatge.

Al cap d'uns quans dies de caminar, veuen que d'un arbre en penjava un formós eixam d'abelles. Així que el veuen els dos nois més grans amb igual instint van tractar de calar-li foc, però també fou el petit el qui els va convèncer que no devien deturar de fer mal a ningú.

A tot això anaven caminant, i quan semblava que no havien de trobar mai la fi del seu viatge, et veuen un castell molt gran que els tapava tot el camí.

Arriben, truquen a la porta i compareix una dona molt vella o mal vestida a obrir-los. Li demanen acolliment per a passar la nit, i la vella els fa entrar i els arregla el sopar .

A l'endemà al matí, així el llevaren, hi compareix la vella, i els diu:

-- Mireu: heu vingut a parar a un castell, en el qual hi ha tres princeses encantades, i aquells que els hi trauran l'encant es podran casar amb elles.

Contents els jóvens caminants, van dir a la vella, per boca dl més gran, que els digués ço que calia fer per a desencantar les princeses, que tots tres estaven disposats a fer-ho.

La vella els féu per resposta:

-- M'heu de sortir bé de tres proves que us diré, acaba't un l'altre.

Al dia següent crida al més gran i li diu que la seguís. El porta a un jardí on hi havia un rètol que deia que, qui volgués desencantar a les princeses, havia d'anar al bosc del palau i arreplegar mil pedres que eren les que entraven en el collar de la princesa i s'hi casaria, però si no trobava totes mil pedres, quedaria convertit en una estàtua de marbre com tantes d'altres que n'hi havia al jardí.

Va sortir el noi gran cap al bosc del palau, i del matí fins al vespre no en va poder collir més que cinquanta. Arriba al palau tot místic i quan la vella li va demanar quantes pedres duia, no n'hi va poder ensenyar més que cinquanta. La vella no va dir res, però traient-se una vareta, el toca al cap i el converteix en una estàtua de marbre.

L'endemà va ser posat a prova el germà segon, i igualment que el primer, anà a llegir el rètol del jardí, en el qual es deia que aquell qui trobés les mil pedres precioses de que estava compost el collar de la princesa, que s'hi casaria en desencantar-la, però que qui no les trobés totes, quedaria convertit en estàtua.

Marxà el segon germà cap al bosc del castell i, després de cercar pedres precioses, va tornar al vespre portant-ne cinquanta, de les mil que entraven al collar de la princesa. Igualment que son germà gran, va ésser convertit en estàtua per la vella guardiana.

Toca el torn al germà petit i el mateix que els altres germans va ésser portat del primer jardí, per tal que llegís la manera com podia obtenir el desencantament de la princesa, amb la qual podria casar-se.

El pobre noi surt cap al bosc amb el cor oprimat, pensant la fi que li esperava, així com als altres germans, però Nostre Senyor, que no deixa mai sense recompensa cap bona acció, ho tenia disposat d'una altra manera.

Mentre estava plorant amb desconsol, arriba amb tota la pressa que calia el rei de les

formigues, d'aquell cau de formigues que havien trobat pel camí els tres germans.

-- De què plores, noi? -me li pregunta.

-- De què voleu que plori, sinó de la meua desventura! Figureu-vos que he de cercar mil pedres precioses que entraven en el collar d'una princesa, o si no en convertiran en una estàtua.

--Docs mira, jo et trauré del compromís.

Crida els seus súbdits, compareixen a mils, i al cap de ben poca estona el noi tenia al seu poder les mil pedres del collar de la princesa.

Aqueixa recompensa va obtenir de no haver permés que els seus germans inquietessin les formigues d'aquell cau que trobaren pel camí.

Se'n va cap al palau i ja va trobar la vella que l'esperava:

-- A veure quantes pedres precioses portes? -li demana.

-- Vós mateixa ho podreu veure! Teniu! - i n'hi aboca tota una mocadorada.

Les conta la vella i, just, en punt, n'hi havien mil.

En va estar molt contenta i va dir al noi:

-- Molt bé!, molt bé! A veure si et sabràs sortir de les altres proves que et posaré.

-- Mira, coma segona prova, has d'anar al jardí i hi veuràs un estany, dins d'aquell estany hi va caure un dia una clau que ens fa falta per al desencantament de la princesa.

El pobre noi no va dir res, però se'n va anar tot contristat cap al jardí.

S'encomanava a Déu de tot cor, per tal que rebés una llum d'inspiració i, feta la seva pregària, es va posar al peu de l'estany, mirant d'ací i d'allà, per veure si entrellucava la calu perduda, al fons, i estat amb aquelles, li compareix l'ànec, aquell mateix ànec al qual per bondat del seu cor va evitar que els seus germans fessin una mala jugada. Se li posa davant, i li demana per què estava trist.

L'hi conta el noi, i l'ànec respon:

-- Com sóc agraït, jo et donaré la clau perduda a dins de l'estany. Així et recompensaré de bona acció que vas fer en favor meu, evitant que els teus germans em maltractessin. I dient això, es tira a l'estany, es capbussa i surt al cap de poc amb la clau penjada al bec.

Content el noi, se'n va cap a trobar la vella, que ja l'esperava, i va estar-ne molt contenta.

-- A veure -li va dir- si ara et desempallegues de la tercera prova, i tot anirà com una seda. Mira et posaràs davant de tres estàtues que són les princeses encantades. Totes aniran tapades amb un vel, de tal faisó que no se'ls hi veurà més que la boca. Doncs bé, només que mirant a l'una i a l'altra, has de conèixer quina de les tres princeses va menjar mel un dia.

--D'aquesta sí que no en surto - va dir-se el noi, i tan capficat estava, que no va donar-se compte que la vella havia desaparegut.

Mes, va durar poc la distracció perquè tot seguit se li presenta la reina de les abelles, la reina d'aquell rusc que volien cremar els seus germans i que ell no ho va permetre, i demanant-li per què estava tan trist, quan el noi l'hi va haver dit, contesta la reina de les abelles:

--Jo faré per tu el que tu vas fer per les abelles. Mira bé on me posaré, i la princesa que estarà davall meu, aquella és la que un dia va menjar mel.

Tot just havien tingut aquest enraonament amb la reina de les abelles, la vella guardina del castell crida el noi des d'una sala de tocant allí mateix, i li diu:

-- Entra, ja pots entrar, i trobaràs les tres princeses encantades, a punt de desencantar.

El noi entrà tot coratjós i et veu tres oies tapades de cata amb un vel, de manera que no se'ls veia més que la boca. Les mira totes tres per a fer el paperot, però veu que la reina

de les abelles volava damunt del cap d'una de les princeses, i diu tot resolt:

--Aquesta!, aquesta és la princesa que un dia va menjar mel.

--Ho has endevinat! -va dir la interessada, i en aquell mateix moment llença el vel que li tapava la cara i va restar al descobert el rostre de la vella guardiana del castell, però una vegada s'hagué tret el vel i els pellingos que li cobrien el cos, aquella cara vella i arrugada es tornà una cara jove i resplendent, i els vestit pobres que portava, uns vestits de seda que enlluernaven de mirar.

La vareta que sempre duia a la mà es convertí en un ceptre d'or, i tocant amb la punta del ceptre les altres princeses, els caigueren les robes pobres que les cobrien, i aparegueren amb una cara tan bonica com la d'ella mateixa.

Desencantades que foren totes tres princeses, la més guapa de totes picà de mans i tot el que hi havia al castell es va desencantar, aquelles estàtues de marbre es convertiren en joves i tot el castell es cobrí de flors i de càntics d'ocells.

El més petit dels tres germans es casà amb la princesa que era la senyora del castell, i els altres dos es casaren amb les altres dues i se'n anaren a uns altres castells.

I tots van viure feliços molts anys.

I catacroc catacric, conte contat, conte finit.

L' heroi	el germà xicotet
El fals heroi	
L'agressor	
El donant de l'objecte màgic	la velleta
La víctima	els altres dos germans
Els auxiliars de l'heroi	

L'ENVEJÓS D'ALCALÀ

Diu que fa més de cinc-cents anys, vivia dins el terme d'Alcalà de la Jovada un moro que tenia per nom Al-Favet, les dos dones del qual eren Salima i Ravinaia, que se'l miraven i no se'l veien de tan bo com era.

Al-Favet, de xicotet, havia caigut en una séquia i s'havia fet un bony a l'esquena, que li anà creixent per tornar-se-li per fi una bona gepa.

Ell vivia al raval, no molt lluny del poble on habitaven els cristians, i tant els moros del raval com els veïns d'Alcalà no podien ocultar una somriure quan passava per davant seu, per la fatxa tan estrofolària que feia. Ell, no obstant això, sempre ho havia pres a les bones.

- Així millor! -deia a la gent-. Per no girar cap a arrere, córrec com una llebre cap avant, encara que estiga cansat. Total: que faig més faena que ningú del terme i mai em queda res per fer.

No era l'únic lesionat que hi havia al raval: un altre veí moro també era geperut. Este altre, de nom Abd al-Maduix, tenia un altre defecte: patia d'enveja.

Un any que no plovia massa, Al-Favet tenia les seues hortes plantades de fesols, de pebre i de dacsa, i no podia dir-se que li anaven malament; però ara tanta la seca i el sol havia arribat a fer-se tan abrasidor, que les fulles de les plantes sempre apareixien polsoses i pansides.

Al-Favet era molt cuidados; així que, algunes nits, anava a la font i, a poals, en portava aigua i arruixava tot el fullatge del seu hort. Les plantes, l'endemà, tenien les fulles teses, netes, verdíssimes.

El tal Abd al-Maduix va un dia de tants a l'horta i veient-hi mig secalloses les seues plantes i tan bledanes les del veí, li va donar un atac d'enveja que el deixà tot suat. I va que, la nit d'eixe dia, busca un cristià renegat, endeví d'ofici, que tenia fama de bruixot.

La casa de l'endeví, a qui deien Sanç i Bons, era en un carrer molt estret. Abd al-Maduix fa toc toc a la porta, i, al poc temps, s'obri una xicoteta finestra i es sent la veu de l'endeví:

-Qui ve a esta deshora!

-Al.là et salve! –que diu el moro geperut en veu baixa.

-Ell o qui siga! –respon el devergonyit de Sanç.

I obrint la porta fa entrar el moro i el condueix en una cambreta. En un pany de paret hi havia tres mussols pelats, vius. En l'altra, penjant de xicotetes estaques, apareixen serps dissecades, gripaus en moixama...

-Què se t'ofereix? –preguntà l'endeví.

-Vull fer mal al gepa d'Al-Favet –diu sense titubeig el morot.

-Què t'ha fet ell?

-Em guanya a tot: a horta, a dones i a gepa. L'horta seua és més bledana; de dones, jo no en tinc més que una, i la gepa la té més afinada que no jo.

-Però fent mal a ell tu no milloraràs – argumentà Sanç.

-No importa! –va exclamar impacient el moro. I es va ficar la mà a la faixa-. Jas cinc monedes. Quan li hauràs fet tot el mal, te'n donaré altres cinc, i quan em faràs bé a mi, si és que pots, te'n donaré deu més.

Davant les monedes, l'endeví es va alçar i va obrir una finestra per on es veien totes les estreles.

-Vine i escolta –ordenà.

Cert. Molt suau, lluny, recòndit, es va començar a sentir un lleu batre de graneres en el cel de la nit; després la remor es va fer més clara i perceptible i una olor de sofre anà escampant-se per l'ambient.

-Amaga't –manà. I a l'acte van entrar sis bruixes de la casta més purament horrorosa que vos podeu imaginar.

-Bruixes de l'Islam! –que diu el cristià renegat-, vos he cridat per encomanar-vos una faena!

-Quina!

-Heu de fer una passada, una bona passada, a Al-Favet. Primer, que se li posen malaltes Salima i Ravinaia amb dolors còlics i que no puguen cuinar-li ni ferli el llit; després feu-li por perquè no torne a refrescar de nit les seues hortalisses, i treballeu-li la gepa a fi que se li quede més lleiga i més grossa que la del nostre germà Abd al-Maduix.

-I tu què ens donaràs? –va preguntar la bruixa capitana.

-Cinc cabres i un boc que furtaré a Al-Favet per a la vostra festarra del dissabte.

De contentes que estaven, es posaren a dir paraulades esborronadores.

-Ho farem! Ja ho crec que ho farem! –van dir a l'uníson. I se n'isqueren per la finestra l'una darrere de l'altra.

Abd al-Maduix va eixir tot confús del seu amagatall.

-Són terribles! –va comentar, no obstant això, amb veu tremolosa.

-No en tenim de millors! –va riure Sanç i Bons.

Les sis bruixes, l'endemà, s'havien retirat a les altes penyes de Beniaia, i, pensant en la conversació amb Sanç, armaven un sarau infernal de visques, rialles i les habituals

malediccions. Tant i tant van cridar i tant i tant renillaren, que Al.là se'n va fartar, i des del seu alt tron de la serra d'Aitana es va dir: "Anem a posar ordre a Beniaia". I en un bell en sec es va trobar a la Vall d'Alcalà, on va prendre la figura d'un pastor majestuós, i seguit del seu ramat va prendre la senda que conduïa a la cova de les bruixes.

Quan elles veuen el deu al seu davant, sense conèixer-lo, per donar-li por, comencen a cridar-lo, unes fent udols de llop, altres xiulant com les serps. El pastor, ple de majestat, es cansà i els digué:

-Tremoleu, pèrfides i cruels criatures! Vinc a dir-vos...

Però elles l'interromperen amb gran aldarull:

-Calla, miserable pastor!

Llavors ell branda el seu gaiato i n'ixen tres llamps, que van a pegar a la porta de la cova.

En això van conèixer elles l'amenaçadora veritat. "És Al.là, és Al.là!"

-Perdó, Senyor! –es posen a cridar.

-Calleu i sigueu bencregudes! –tronà la veu d'Al.là-. Sé què trameu; però vos mane que no heu de fer cap mal a Al-Favet, que és un creient de deveres, amb el cor net com una estrala. Al contrari, feu-li algún bé, quelcom que li done goig, però que no el traga de la seua classe de vida. I a Abd al-Maduix, li fareu una passada no massa grossa, que li aprofite d'avís i l'encoente per al que li resta de viure...

Totes prosternades, van fer jurament de bruixa de complir eixe manament. Llavors el pastor i el ramat desaparegueren.

En la nit. Al-Favet, cap a les dotze, va pendre el poal i sen va anar a l'horteta a arruixar el fullatge. Ell disfrutava del camp en aquella soletat, però, de sobte:

-Al.là i el seu profeta! –va invocar deixant en terra el poal ple d'aigua.

En aquell moment veu relluir per damunt del pla com unes estranyes persones d'inhumana figura que baixaven ràpids del cel.

Al-Favet, tot espantat i encuriós, s'amaga ben amagadet. I elles, les sis bruixes, molt prompte van baixar en terra, es van pendre de la mà i es posaren a jugar al rotle cantant una estranya cançó:

Quantes cabres rostirem?

Quantes cabres menjarem?

Dilluns, dimarts i dimecres,

Tres!

Dijous, divendres i dissabte,

Sis!

Men-jar-ca-bres-és...precís!

I ho tornen a cantar, i seguien rodant el rotle, de tan manera que Al-Favet, que no les perdia d'ull, sentia que li rodava també el cap.

Dilluns, dimarts i dimecres,

Tres!

Dijous, divendres i dissabte,

Sis!

Al-Favet, encara que la por que tenia, no sap què li va passar quan fa en veu molt forta: I el diumenge, set!

Allí va ser la grossa! Corren com a fúries a on s'amagava, una el trau amb un pessic al mig de l'era i se li tiren totes al damunt per haver dit "diumenge", que és el dia del Senyor dels cristians i ellees no el poden ni sentir anomenar. Pessics, arraps i calbots, de tot va portar el pobre... Per fi, diu:

-Mahoma em valga! Al.là, socorreu-me!

I elles es recorden del pastor diví i s'esglaien i el dessolten. Al-Favet pega a fugir cap al raval.

Però elles es refan prompte, i li peguen darrere, i me l'agarren per l'esquena, i ell sent una estirada fortíssima i un dolor molt viu, i segueix corrent i troba que corre més que mai, amb més lleugueres cames. Les bruixes ja no li vénen darrere.

Toc, toc, fa en la seua porta, i li obri Salima, i ell se li tira als braços.

-Tanca, tanca!

-Qui ve?

-Les bruixes!

-Tu somies!

Salima va mirar el caminet i no va vore ànima vivent. Però així i tot va tancar la porta. Al-Favet es deixà caure en un racó, sobre una molla estora, i Salima i Ravinaia se li van assentar a la prop.

-Estimat, que t'ha ocorregut? –li va preguntar una.

-Què tens, tan tremolós? –observà l'altra.

-L'esquena, que em fa mal –els informà ell.

I Salima li tocà l'esquena.

Gran és Al.là! –exclamà després. I fa igual Ravinaia.

-Què teniu? Què vos passa? –fa ell amb curiositat.

-Toca't tu mateix l'esquena, Al-Favet –li diuen:-

ja no tens gepa; la teua esquena és tan llisa com la de qualsevol fadrí, i eres un pam més alt que abans.

Al-Favet ho comprova i el cor se li ompli de gratitud cap a Al.là, el savi dels savis, el poderós dels poderosos.

L'endemà va passejar per el raval i va ser l'admiració de tots aquells moros llauradors i creients. I a l'arribar allò a oïdes d'Abd al-Maduix, la ràbia que li agarrà feia por de veritat. Quins ulls ensanguinats, quina bromera pels queixos! Ell, a l'acte, va anar a ca Sanç i Bons, i l'endeví, que el va vore vindre pel carrer estret amb aquella cara feroç, s'espantà i va tancar la porta.

-Pèrfid, m'has enganyat! –bramava l'envejós.

-No t'he enganyat! –argumentava Sanç, de dins-, que Al-Favet està tot arrapat i ple de blaüres i té el cos fet un sant Llätzer i no pot arrossegar les cames.

-Però no té gepa! Les bruixes han anat a beneficiar-lo.

-Calla, calla, Abd al-Maduix! El que has de fer és anar tu esta nit a l'ereta i cridar-les, que potser també fan desaparéixer la teua gepa...

-Aniré a la nit a on digues, però no et pagaré les monedes que falten si no veig un prodigi!

-El veuràs!

Després Abd al-Maduix va anar a casa d'Al-Favet, i quan aquest li obri li diu:

-Germà, t'estime com a musulmans que som els dos. Sé i veig pels meus ulls el favor que t'ha fet Al.là, i vull que em digueu quin tipus d'oració heu resat per a meréixer-ho.

Al-Favet, que era bo per naturalesa, li ho contà tot, tot, tot.

-Gràcies, germà –va dir llavors Abd al-Maduix.

I li espolsà una besada en cada galta.

Al fer-se de nit, tinguent compte de no el veia ningú, va fer cap a l'ereta d'Al-Favet. Al pic de les dotze, va sentir el brum de les graneres per l'ample cel.

De seguida començaren el seu grotesc ball, en rotle i cantant:

Dilluns, dimarts, i dimecres...

Quan arriben a allò que diuen "I dissabte, sis", fa l'albercoc:

-I diumenge, set!

Me'l trauen d'un arrap enmeig de l'era, i se li tiren totes damunt. Puntellades, calbots... (ell patint, però mut!) Quan ja no ho podia resistir, comença a córrer per a eixir d'eixe infern, i elles darrere! Ja damunt del raval, sent que li peguen una gran tamborinada en la gep. "Ja està", creu ell. I cau estenallat en terra.

-Aiiii! – fa tot i no tindre forces.

I sent que li diuen:

-No et queixes, renegador, que ja no tens gepa!

Després nota que l'agarren moltes mans dels peus i dels braços i que comencen a enlairar-se i a enlairarlo. Volava!

-A on vaig? No em deixareu caure? –demana ell tot temorós.

Però elles, mut!

Després de no massa temps de viatge aeri, elles el deixaren per fi en terra, a la porta de la seua cova. Tot de bruixes horroroses el rodejaven sol.lícites i l'atabalaven una cosa de no dir.

-A on m'heu dut? Què més m'aneu a fer?

La que semblava ser la major, se li va encarar:

-No sigues porega, Abd al-Madui. Anem a posarte en salmorra.

Al moro se li van eriçar tots els cabells.

-Això fa falta?

-I tant... Si no, et tornaria la gepa. Despulleu-lo!

L'agarren unes quantes, el fiquen dins la cova, i, en un bell en sec, des del turbant al calçat, el deixen en conill sense cap mirament.

Al capdada de la cova, en un racó amagat, hi havia una filera de gerres, i, en la del mig, me'l claven de peus. Sort: l'aigua era tèbia i li arribava quasi al coll. Llavors comencen a vindre les bruixes amb grapats d'herbes a les mans, i les ficaven dins l'aigua.

-El timó!

-La pebrella!

-La sajolida!

-La sal!

Una en portava un quarteró ben complit dins un saquet, i li la posà tota. En acabant, taparen la gerra. Afortunadament, la tapadora tenia al mig un respirador. Però el moro es va agoniar de veritat.

-Que m'ofegue! –cridava des d'allí dins.

-Falta el fenoll, destarotades! –fa la major.

Destapen i li posen el fenoll per damunt.

-T'has de reblanir, si no, no farem res.

A la matinada, les bruixes ja havien deixat de fer festa i l'aigua de la gerra s'havia enfredorit. Abd al-Madui tremolava i feia unes retafilles d'esternuts que no sé com no va badar l'atifell.

De sobte, sentí una remoreta: li alçaven la tapadora. La major va ficar la mà, el va palpar un poc i va dir:

-Ja està ben reblanit. Traeu-lo!

El trauen, el torquen, el vesteixen i li planten al cap el turbant.

-Llest. Porteu-lo a sa casa.

-Gràcies a Al.là! –fa l'innocent envejós.

Les bruixes el coregent amb espantoses carcallades. L'agarren, l'alcen i el duen fins a la porta de sa casa. Ell, que no cabia en el cos del goig, toca a la seua porta:

-Abd al-Madui, espòs meu –exclama la seua única dona-, quant que has tardat! Què t'ha succeït?

-Encén, encén el cresol i veuràs quina meravella!...

Ara: cansat sí que estic, que no puc arrossegar les cames.

La dona encén el cresol, i Abd al-Maduix es despulla de mig cos:

-Mira, ja no tinc gepa!

Però la dona, amb gran sorpresa d'ell, feia uns ulls redons que se li n'eixien de les cassoles.

-Qui t'ha fet això? –clama ella.

-Les bruixes... per encàrrec de Sanç i Bons!

Ella es tapa la bonica cara i esclata el plor.

-Adb al-Maduix, eres un pam més baixet que abans, perquè tens les cames tan estevades que un bacó pot passar entre els teus genolls sense tocar vores –l'informa ella desoladament.

Abd al-Maduix es va fixar llavors, i un furor negre li va córrer de cap a peus. Després es va tirar les mans al cap, i amb una no arribava, i amb l'altra li pegava la volta. Tenia un braç més llarg que l'altre!

-Brrrr! –va bramar com un bou, i mig nuet, només amb els saragüells, es va tirar al carrer cridant com un boig.

Prengué el camí entre peus i a Alcalà de la Jovada. I a la porta de ca l'endeví deia a crits:

-Ix ací, lladre enganyador. Ix i veges com tinc braços i cames per culpa teua!

Sanç i Bons, fent el cor fort, va eixir i es va quedar esborronat. Després se n'entrà corrents i tancà la porta amb pany i clau.

Passaren els anys, i Adb al-Maduix, el moro envejós, reblanit en l'esperit com ho havia estat de cos, va comprendre que era un just càstic a la seua desmesurada enveja. I per designi d'Al.là, ell i Al-Favet es feren molt amics, visqueren en pau i arribaren a ser molt vellets.

L' heroi	Al·la
El fals heroi	
L'agressor	Abd al-Maduix
El donant de l'objecte màgic	Sanç i Bons
La víctima	Al -Favet
Els auxiliars de l'heroi	

PERSONATGES

RONDALLA	Heroi	Fals heroi	Agressor	Donant objecte màgic	Víctima/es	Auxiliars heroi
EL DIA DEL MIRACLE	-----	el mag	-----	el mag	xica	-----
LA PRINCESA DE LA MEL	el germà xicotet	-----	-----	la velleta	els altres dos germans	-----
'L'ENVEJÓS D'ALCALÀ'	Al·la	-----	Abd al-Maduix	Sanç i Bons	Al-favet	-----

ACTIVITAT 4

Escrivim la nostra rondalla

ELS DRACS DE LA MUNTANYA

Conten, que dalt de les muntanyes, on més difícil és sobreviure, vivien una colla de dracs, aquestos eren amics però, entre ells va sorgir un xicotet conflicte. Passaven molt de temps junts i , al llarg del temps anaven resultant cada vegada més pesats mutuament. Per aquesta raó és van enfadar, allà dalt fa molt de fred i el menjar és escàs, quan no aconseguen suficients aliments per a distribuir entre els dos, discutien. Una vegada van discutir d'una forma un poc més forta que les altres vegades, van decidir ser independents, cada un buscava el seu menjar i els seus mètodes on refugiar-se. Al pas del temps és van adonar de que eren més fràgils, com ja no estaven compenetrats s'havien convertit en la víctima per a la resta del sers fantàstics que habitaven a prop.

A tot hora estaven sent atacats per bruixes malèfiques que s'amagaven a les coves, per ogres que volien utilitzar-los com a medi de transport, etc. Van pensar que era bona idea tornar-se a juntar així serien més forts i ningú els manipularia ni els faria mal. Elencontre entre ells va ser molt emotiu, havien passat quatre mesos llargs des de la seva discussió per això diuen que cada quatre mesos i dos dies, hi ha una xicoteta tempesta als pics més alts de les muntanyes. Els trons i llamps són la fúria que els dos tenien d'haver-se barallat i la pluja la emoció i les ganes que van tindre al tornar a encontrar-se.

ACTIVITAT FINAL

Conclusions:

Este treball és nou per a nosaltres, al principi ens ha costat un poc treballar en grup i per ordinador, ja que no ho havíem fet mai i és una experiència nova. Però, després hem començat a repartir-nos el treball entre nosaltres i ha sigut més fàcil.

En esta activitat hem après molt ja que hem llegit noves rondalles que no coneixíem. Nosaltres hem funcionat bé i per això ens agradaria repetir-ho ja que és una activitat diferent.

Dificultats:

Ens ha costat un poc adaptar-nos a la forma de treballar perquè de normal no fem activitats amb l'ordinador. També ens va costar fer la nostra pròpia versió de la rondalla de la activitat 2. Vam trobar un poc més de dificultat a l'hora d'inventar-se una rondalla. En general no ha sigut un treball massa difícil.

AUTOAVALUACIÓ DEL TREBALL EN GRUP

PAULA GANDIA:

Preguntes	Sempre	Quasi sempre	No gaire/mai
He escoltat i respectat l'opinió dels companys?	X		
He ajudat a avançar amb les meves idees?	X		
He acceptat les feines que m'han tocat fer?	X		
M'he esforçat en fer bé les meves feines?		X	
He revisat l'ortografia dels textos?		X	
He cercat prou imatges?		X	
He posat atenció a les webs que he visitat?	X		
He raonat les meves conclusions?	X		
He fet tot el que he pogut?	X		
He revisat el meu treball abans de presentar-lo?	X		

PAULA SOLER:

Preguntes	Sempre	Quasi sempre	No gaire/mai
He escoltat i respectat l'opinió dels companys?	X		
He ajudat a avançar amb les meves idees?	X		
He acceptat les feines que m'han tocat fer?	X		
M'he esforçat en fer bé les meves feines?		X	
He revisat l'ortografia dels textos?		X	
He cercat prou imatges?		X	
He posat atenció a les webs que he visitat?	X		
He raonat les meves conclusions?	X		
He fet tot el que he pogut?		X	
He revisat el meu treball abans de presentar-lo?	X		

SARA PEIDRO:

Preguntes	Sempre	Quasi sempre	No gaire/mai
He escoltat i respectat l'opinió dels companys?	X		
He ajudat a avançar amb les meves idees?	X		
He acceptat les feines que m'han tocat fer?	X		
M'he esforçat en fer bé les meves feines?	X		
He revisat l'ortografia dels textos?		X	
He cercat prou imatges?		X	
He posat atenció a les webs que he visitat?		X	
He raonat les meves conclusions?	X		
He fet tot el que he pogut?	X		
He revisat el meu treball abans de presentar-lo?	X		